МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351.08:343.35
DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.5/01

Бережний О. В.
https://orcid.org/0009-0009-7835-6887
Національний аеркосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»

КОРУПЦІЯ В КОНТЕКСТІ ПОСТВОЄННОГО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ЯК СИСТЕМНА ДЕФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Суспільна небезпека корупції критично зростає в часи масштабних соціальних потрясінь, серед яких поствоєнне відновлення є одним із найскладніших етапів. У цей період дефіциту та активного розподілу матеріальних благ корупційні практики ведуть до повного ігнорування законності, перетворюючи управління ресурсами на зону свавілля чиновників, від яких стає залежним усе населення. Мета статті проаналізувати сутність та специфіку корупції у контексті поствоєнного управління ресурсами та визначити характер її впливу на публічне управління. Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у процесі протидії корупції в системі публічного управління в умовах повоєнного відновлення. Методи, використані в досліджені: теоретичною і методологічною основою дослідження стали положення загальнонаукової методології, поєднання загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, аналізу й синтезу, історико-компаративного та діалектичного, монографічного і логічного, індукції та дедукції, що дало можливість розглянути дефінітивно-концептуальний підхід до розуміння сутності корупції в системі координат повоєнного розвитку. Гіпотезою дослідження стало припущення, що корупція виступає не як сукупність поодиноких правопорушень, а як системна деформація публічного управління, що блокує реалізацію стратегічних цілей відновлення. Виклад основного матеріалу. Здійснено аналіз змісту поняття «корупція» з визначенням міжнародних підходів до формування понятійно-категоріального апарату у сфері протидії корупції. Проведено аналіз дослідження корупції в контексті міждисциплінарного підходу. Визначено наслідки корупції на макрорівні та проаналізовано для публічного управління в контексті поствоєнного управління ресурсами. ***Запропоновано авторське бачення корупції в контексті поствоєнного управління ресурсами.*** *Оригінальність та практичне значення дослідження: Обґрунтовано авторський дефінітивно-концептуальний підхід до розуміння сутності корупції в системі координат повоєнного розвитку. На відміну від наявних підходів, які переважно обмежують корупцію кримінально-правовими рамками, запропонована дефініція: ресурсно-центрична, інституційна, функціональна. Висновки дослідження. Доведено, що за умов повоєнного транзиту корупція в органах публічної влади може остаточно структуруватися у стійкий підривний неформальний інститут, унеможливлюючи ефективне та демократичне управління ресурсами. Подальші дослідження – Соціально-психологічний вимір корупції в публічному управлінні та механізми антикорупційного моніторингу під час поствоєнного відновлення є сферою окремих наукових досліджень.*

Ключові слова: *корупція, публічне управління, управління ресурсами, поствоєнне відновлення, публічна влада.*

Постановка проблеми. Корупція залишається однією з найгостріших загроз для суспільства, набуваючи критичного значення в періоди поствоєнного відновлення. Історичний досвід свідчить, що жодній державі не вдалося повністю викорінити це явище. Ба більше, у часи відбудови, коли країна отримує масштабні фінансові потоки та матеріальну допомогу, ризики лише зростають.

Навіть якщо жорсткі силові методи дозволяють тимчасово знизити рівень зловживань, з часом

© Бережний О. В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

з'являються нові, більш витончені схеми розподілу ресурсів. Головна небезпека полягає в тому, що корупційні мережі формуються безпосередньо всередині системи державного управління. У поствоєнний період це виводить корупцію на вищий рівень організації: вона миттєво пристосовується до нових інструментів контролю, створює досконаліші внутрішні зв'язки та блокує зовнішній аудит, намагаючись монополізувати управління дефіцитними ресурсами держави. Вище визначене актуалізує вибір теми дослідження та потребує більш детальнішого аналізу цього явища в контексті поствоєнного управління ресурсами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У післявоєнний період корупція набуває особливо складного та багатовимірного характеру, охоплюючи всі рівні публічної влади, починаючи від фінансів і закінчуючи розподілом матеріальних ресурсів, реалізацією масштабних інфраструктурних проєктів та наданням адміністративних послуг населенню. Саме тому мінімізація цих ризиків перебуває у фокусі уваги багатьох сучасних дослідників.

Зокрема, О. Бондаренко та О. Тимошенко в своїх дослідженнях розглядають питання раціонального розподілу фінансових ресурсів, наголошуючи, що даний розподіл виступає базовим чинником забезпечення довгострокового розвитку. Будь-які прояви корупції в процесі відновлення країни руйнують як її внутрішній баланс, так і міжнародний імідж [1, с. 114]. А. Гарбінський-Руденко та М. Глух розглядають корупцію як деструктивне соціально-правове явище, що підриває принципи верховенства права, справедливості та прозорості, створюючи неформальні канали впливу на процес ухвалення рішень [2, с. 52]. А Боголєпова А. та Ковтун О. наголошують, що у післявоєнний період державні інституції стикаються з подвійним викликом – необхідністю діяти швидко та одночасно забезпечувати високий рівень прозорості. В умовах, коли пріоритет надається оперативному прийняттю управлінських рішень, механізми контролю часто послаблюються, що створює сприятливий ґрунт для зловживань [3, с. 252].

Разом з тим, незважаючи на науковий доробок, питання корупції у контексті поствоєнного управління ресурсами ще недостатньо досліджено, що вимагає глибокого теоретичного осмислення та всебічного аналізу специфіки цих процесів.

Постановка завдання. Мета – проаналізувати сутність та специфіку корупції у контексті поствоєнного управління ресурсами та визначити характер її впливу на публічне управління.

Виклад основного матеріалу. Для проведення аналізу змісту цього негативного явища варто визначити що саме являє собою корупція.

Етимологія терміна «корупція» (від латинського *corrumpere* – «псування», «розбещення») максимально точно описує ризики відбудови. Це справжня соціальна корозія, яка роз'їдає інститути державної влади саме тоді, коли вони мають ефективно та прозоро спрямовувати ресурси на реконструкцію.

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає корупцію як «пряме використання посадовою особою свого службового становища з метою особистого збагачення та підкупність, продажність урядовців і громадських діячів» [4, с. 258].

У вітчизняній науковій літературі корупцію трактують як різновид зловживання владними повноваженнями через підкуп службових осіб [5, с. 308]. Водночас у деяких енциклопедіях її класифікують безпосередньо як злочинне діяння, що полягає в умисному використанні посадового становища задля власної наживи.

Корупція – це комплексне поняття, яке охоплює сукупність взаємопов'язаних правопорушень: кримінально-правових; адміністративно-правових; дисциплінарних. І вже цей факт пояснює наявність розмаїття визначень корупції різними авторами і проблеми з формулюванням загального, єдиного визначення цього явища [6]. Тобто, зважаючи на дискусію, яка точиться навколо тлумачення дефініції корупції, деякі науковці не бачать єдності та згоди у формуванні жодної дефініції [7]. Відсутність єдиного дескриптивного підходу до корупції, її елементної бази та сфер існування в суспільстві дезорієнтує дослідників, що неминуче веде до теоретико-методологічних помилок.

Аналіз міжнародних підходів до формування понятійно-категоріального апарату у сфері протидії корупції засвідчив, що відповідна термінологія еволюціонувала та концептуально оформлювалася протягом 70–90-х років XX століття. Аналіз наукових джерел свідчить, що закладений наприкінці XX століття міжнародний базис протидії корупції має пряму проєкцію на сучасні виклики розподілу ресурсів під час відбудови.

Так, у Резолюції VIII Конгресу ООН (1990 р.) «Практичні методи боротьби з корупцією» у розділі «Корупція в державному управлінні» констатовано: деструктивні прояви в державній адміністрації мають глобальний характер, а їхній згубний вплив відчувається в усьому світі [8]. У контексті

поствоєнного періоду ця теза набуває особливої ваги, оскільки системні збої в держуправлінні здатні заблокувати реалізацію національних стратегій відновлення та дискредитувати країну перед світовою спільнотою.

Важливим кроком до уніфікації категоріального апарату став Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, затверджений Генеральною Асамблеєю ООН. У ньому корупційні діяння трактуються як «скоєння або нескоєння якої-небудь дії при виконанні обов'язків або пов'язаної з ними, що супроводжується вимаганням чи прийняттям подарунків, обіцянок чи стимулів, або їх незаконне отримання» [9, с. 22]. У процесах поствоєнного управління ресурсами цей підхід дозволяє ідентифікувати корупцію як будь-яку умисну бездіяльність чиновників (наприклад, затягування погодження проєктів відбудови) з метою отримання неправомірної вигоди.

Концептуальним підсумком раннього етапу міжнародної кодифікації терміну «корупція» став Довідковий документ ООН щодо міжнародної боротьби з корупцією, де корупція дефініюється як «зловживання державною владою для одержання вигоди в особистих цілях». Це поняття включає в себе хабарництво (винагорода як спокуса особи з позиції боргу), непотизм (заміщення по блату дохідних або вигідних посад родичами або «своїми людьми») і незаконне привласнення публічних коштів для приватного використання [7].

Запропонована в документі класифікація форм корупції є максимально релевантною для аналізу поствоєнних ризиків:

– Хабарництво (як спокуса особи з позиції боргу) трансформується у плату за пріоритетний доступ до дефіцитних матеріальних благ;

– Непотизм (кумівство та призначення на вигідні посади родичів чи «своїх людей») блокує прихід професійних менеджерів до управління фондами відбудови, заміщуючи їх лояльними фігурантами корупційних мереж;

– Незаконне привласнення публічних коштів для приватного використання стає прямою загрозою для цільового освоєння фінансової та гуманітарної допомоги, що виділяється міжнародними донорами на реконструкцію держави.

Робоче визначення міждисциплінарної групи щодо корупції Ради Європи дає більш широке тлумачення корупції. Так, за визначенням Ради Європи, корупція являє собою хабарництво і будь-яку іншу поведінку осіб, яким доручено виконання певних обов'язків у державному чи приватному секторі, що веде до порушення обов'язків, покладених на них за статусом державної посадової особи, приватного співробітника, незалежного агента, і має метою одержання будь-яких незаконних вигод для себе та інших [10].

У цілому міжнародно-правові визначення корупції (що використовуються в документах ООН та РЄ), трактують це явище таким чином: «корупція – це зловживання владою або поняттям довіри заради персональних привілеїв чи на користь привілеїв іншій особі або групі осіб, до яких спостерігається відношення лояльності» [11]. Згідно з наведеною дефініцією, межі корупції значно розширюються, виходячи за рамки класичного хабарництва чи підкупу, поширюючи її на непотизм та будь-які прояви протиправного використання публічних фінансів і матеріальних ресурсів в особистих інтересах. У контексті поствоєнного відновлення вона охоплює такі деструктивні явища, як непотизм та різноманітні форми нелегального відчуження публічних ресурсів і фондів відбудови задля приватного збагачення.

Свідченням еволюції наукових і практичних підходів є досвід Незалежної комісії проти корупції (Independent Commission Against Corrupti (ICAC)), яка виводить корупцію за вузькі межі хабарництва. Організація кваліфікує цілий спектр службових зловживань як диференційовані «випадки корупції». При цьому термін «корупція» стає чисто номінальним і вживається для позначення конкретних протиправних дій, пов'язаних з використанням суспільних ресурсів (у тому числі й влади) для досягнення індивідуальних цілей [12].

У контексті поствоєнного відновлення це означає, що будь-яка деструктивна дія чиновника під час розподілу ресурсів розглядається як окремий «випадок корупції», навіть якщо вона не супроводжується класичним фактом хабарництва чи підкупу.

Корупцію вивчають одразу кілька різних наук, і кожна з них досліджує це явище за допомогою власних методів та власного підходу.

Політологічний підхід розглядає корупцію як системну дисфункцію влади, за якої державні інститути використовуються для приватної чи групової вигоди замість суспільного блага. «Політична корупція розуміється як нелегітимне використання учасниками політичного процесу і носіями публічної влади їх можливостей і повноважень з метою отримання особистих чи групових вигод, відомих як «рента». При цьому «рента» може мати будь-який характер – від безпосередньо матеріального до символічного (влада заради влади, соціального престижу і т.п.), а механізми використання

повноважень (можливостей) можуть набувати протиправних форм» [13]. У цьому контексті корупція є не просто кримінальним злочином, а чинником руйнації політичної легітимності та деформації державних рішень.

Управлінський (або державно-управлінський) підхід розглядає корупцію як дисфункцію системи публічного управління та особливу форму деформації владних відносин, за якої службові повноваження протиправно обмінюються на особисту чи групову вигоду, що руйнує ефективність і довіру до державних інституцій. «Корупція в системі публічного управління є вже глибоко вкоріненим явищем, котре підриває легітимність влади, знижує ефективність управлінських рішень, провокує зловживання публічними ресурсами та зменшує довіру громадян до державних інституцій» [2].

«Корупція в публічно-управлінській діяльності в Україні проявляється в тому, що вона як «державна злоякісність» сприяє поширенню негативних внутрішніх і зовнішніх впливів; блокує економічне зростання, збільшує розрив в системі сплати податків; призводить до зниження соціальних витрат та їх ефективності; змінює структуру соціального капіталу; посилює бідність та нерівність доходів; негативно впливає на всю систему публічного управління; дискредитує владні структури, підриває довіру до них; нівелює демократичні цінності; знецінює демократичні засади функціонування державного апарату та управління суспільством; порушує принцип верховенства права; перешкоджає здійсненню конституційних повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування; підриває довіру громадськості до владних структур; живить організовану злочинність, насамперед економічну, стає неодмінною умовою її існування; ускладнює відносини з іншими державами і всією міжнародною спільнотою; унеможливлює надання іноземної допомоги» – наголошує автор накового дослідження «Вплив корупції на систему публічного управління в Україні» [14].

Тобто управлінський підхід вбачає коріння проблеми у вадах функціонування адміністративного апарату та шукає шляхи оптимізації менеджменту.

Економічний підхід: аналізує взаємодетермінацію корупції та тіньової економіки, де фінансові зловживання водночас виступають і наслідком, і каталізатором економічного занепаду. «Корупція формує неформальний «тіньовий рівень», який викривляє функціональний розподіл, підміняючи офіційні процедури неформальними каналами впливу. Її поширення корелює з бюрократичним перевантаженням і дублюванням повноважень» наголошує автор роботи [15].

Соціологічний підхід: фокусується на кризі соціально-культурного розвитку та девальвації моральних цінностей у суспільстві. Як пише В. Трепак корупція – «це соціальне, системне явище, що полягає у неправомірному використанні особами, які мають владні чи управлінські повноваження, власного становища, статусу, авторитету в особистих або корпоративних інтересах, що призводить до розкладання, деградації влади та соціального управління» [16, с. 185].

Юридичний підхід: розглядає це явище як протиправне відхилення від нормативних стандартів, намагаючись через правові реформи усунути будь-які передумови для такої поведінки, що підтверджується законодавчими актами та міжнародними юридичними документами, зокрема Закон України «Про запобігання корупції»: «Корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону (суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону), наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей» [17].

На основі проведеного наукового аналізу автором роботи на рис. 1 представлено наслідки корупції на макрорівні.

Проведений аналіз дослідження корупції в контексті міждисциплінарного підходу дав можливість визначити, що вивчення корупції потребує об'єднання зусиль різних наук, де кожна застосовує власні методи аналізу. У контексті постворенного управління ресурсами це особливо помітно: економіка прораховує збитки від втрати фондів відбудови, правознавство шукає шляхи вдосконалення антикорупційного законодавства, а державне управління розробляє прозорі процедури розподілу матеріальної допомоги.

Також нами встановлено, що у середовищі українських правознавців та практиків досі немає єдиного визначення явища під назвою «корупція», проте в контексті постворенного управління ресурсами можно виділити ключові складники через які корупція набуває специфічних проявів це:

– Підкуп-продажність посадовців – перетворюється на інструмент нелегального викупу або пріоритетного доступу бізнесу до обмежених державних ресурсів, фондів відновлення та гуманітарної допомоги.

– Зловживання владою в особистих чи корпоративних інтересах – проявляється у викривленні пріоритетів відбудови, коли ресурси спрямовуються не на критичні потреби громад, а на проєкти, вигідні конкретній групі осіб.

– Використання статусу та авторитету посади – стає способом монополізації контролю над фінансовими потоками та розподілом майна, що фактично позбавляє суспільство та міжнародних донорів можливості здійснювати прозорий аудит.

В умовах поствоєнного відновлення корупція детермінується дефіцитом матеріальних благ, непрозорістю розподілу міжнародної допомоги та послабленням інституційного контролю, що в сукупності зумовлює низку руйнівних наслідків для держави та суспільства. Наслідки корупції для публічного управління в контексті поствоєнного управління ресурсами наведено на рис. 2.

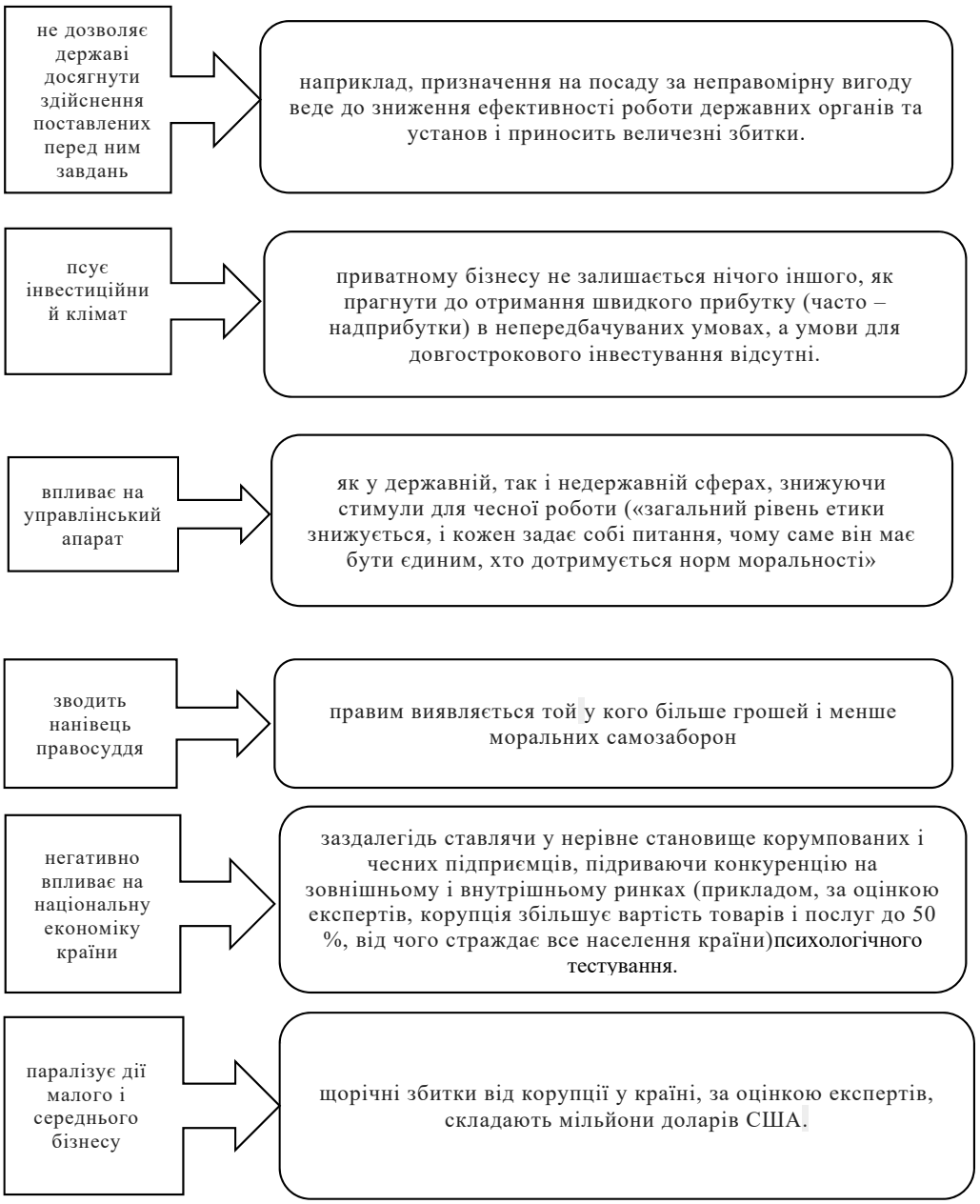

Рис. 1. Наслідки корупції на макрорівні

Джерело: розроблено автором за джерелами [7–17].

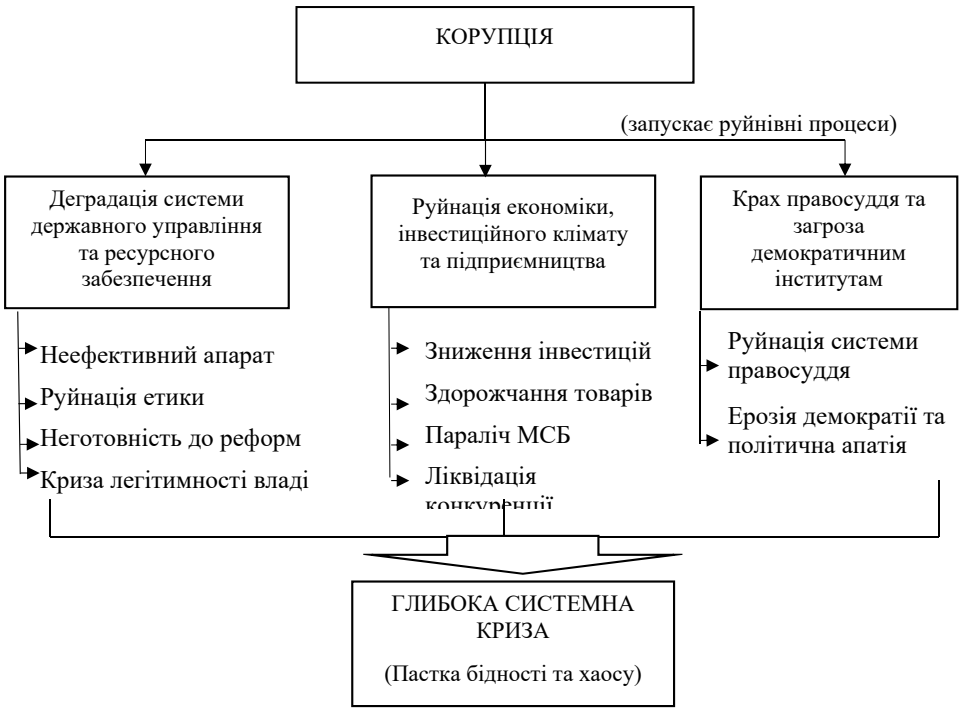

Рис. 2. Наслідки корупції для публічного управління в контексті поствоєнного управління ресурсами

Джерело: розроблено автором

1. Деградація системи державного управління та ресурсного забезпечення:

– Блокування стратегічних цілей відбудови (корупція унеможливлює реалізацію комплексних планів відновлення). Призначення на посади (за неправомірну вигоду) в органи управління непрофесійних кадрів приводить, що катастрофічно знижує ефективність розподілу ресурсів і завдає державі багатомільйонних збитків саме тоді, коли кожна копійка має значення.

– Здорожчання та неефективність держапарату: Корупційні зловживання роздувають витрати на утримання управлінського персоналу. Будь-яке хабарництво та «відкати» в кінцевому підсумку лягають на платників податків. Громадяни та бізнес змушені переплачувати за базові державні послуги чи дозволи в кілька разів дорожче за їхню реальну вартість.

– Руйнація професійної етики та мотивації: Непотизм і хабарництво демотивують чесних службовців як у державному, так і в приватному секторах. Загальний рівень етики стрімко падає. У персоналу зникають стимули для прозорої роботи, оскільки виникає руйнівне для суспільства питання: *«Чому саме я маю залишатися єдиним, хто дотримується моральних і правових норм?»*.

– Психологічна неготовність до реформ: Корумповані чиновники на ментальному рівні не здатні підпорядкувати власні фінансові інтереси довгостроковим цілям процвітання країни. У поствоєнний період це виливається в саботаж будь-яких реформ, спрямованих на посилення прозорості чи діджиталізації (наприклад, систем електронних закупівель).

– Криза легітимності влади: Корупція у вищих ешелонах влади, стаючи публічною, миттєво підриває довіру громадян та міжнародних партнерів. Це ставить під сумнів легітимність державних інститутів, що є смертельною загрозою для країни, яка намагається стабілізувати внутрішню ситуацію після війни.

2. Руйнація економіки, інвестиційного клімату та підприємництва

– Знищення довгострокового інвестування: Тотальна корупція спотворює інвестиційний ландшафт. В умовах високої непередбачуваності приватний капітал відмовляється від капіталомістких довгострокових проєктів (таких як будівництво заводів чи відновлення інфраструктури). Бізнес переходить у режим виживання, фокусуючись виключно на отриманні швидкого надприбутку.

– Штучне здорожчання товарів і послуг: Корупційна рента стає додатковим нелегальним податком на національну економіку. За оцінками експертів, вона здатна збільшити фінальну вартість критично важливих товарів, робіт і послуг для

відбудови до 50%, що напряму збіднює і без того постраждале населення.

– Параліч малого та середнього бізнесу (МСБ): МСБ є найбільш вразливим до корупційного тиску. Мільйонні збитки від вимагання хабарів і адміністративних бар'єрів паралізують роботу підприємців. Це позбавляє поствоєнну економіку її головного драйвера гнучкості та створення нових робочих місць.

– Ліквідація ринкової конкуренції: Корупція створює нерівні правила гри. Чесні підприємці заздалегідь програють тим, хто використовує адмінресурс та підкуп. Це повністю знищує здорову конкуренцію як на внутрішньому ринку відновлення, так і на зовнішньому, закриваючи країні шлях до світових торгових ланцюгів.

3. Крах правосуддя та загроза демократичним інститутам

– Руйнація системи правосуддя: Корупція перетворює судову систему на комерційний ринок. Правосуддя нівелюється, адже в судах перемагає не закон, а сторона з більшим фінансовим ресурсом і повною відсутністю моральних обмежень. Це унеможливлює захист прав власності, прав інвесторів та прав постраждалих від війни громадян.

– Ерозія демократії та політична апатія: Коли суспільство бачить, що доступ до ресурсів і влади купується, воно втрачає моральні стимули до участі у політичному житті. Населення масово ігнорує вибори, вважаючи їхні результати наперед визначеними олігархічними чи корупційними змовами. Це веде до консервації корумпованих еліт та остаточної втрати демократичного вектора розвитку.

Ці деструктивні процеси не є ізольованими – вони діють як чітко налагоджений механізм. Суть якого найкраще розкривається через триланкову схему взаємодеструкції: Управління → Економіка → Правосуддя, де криза в одній сфері автоматично запускає колапс у наступній. Тобто, корупція діє за принципом «доміно»: деградація управління руйнує економіку, що в результаті призводить до краху правосуддя та демократії.

Висновки. Підсумовуючи вище викладене, за результатами теоретичного аналізу корупції в контексті поствоєнного управління ресурсами зроблено такі висновки:

1. Аналіз міжнародних підходів до формування понятійно-категоріального апарату у сфері протидії корупції засвідчив, що відповідна термінологія концептуально оформлювалася протягом 70–90-х років XX століття. Водночас сучасні реалії поствоєнного відновлення вимагають нового розширення цих дефініцій, зокрема через інтеграцію до них специфічних критеріїв прозорості розподілу дефіцитних ресурсів та міжнародної допомоги.

2. Запропоновано авторське бачення корупції в контексті поствоєнного управління ресурсами під якою розуміється специфічна форма інституційної деформації державного апарату, що виявляється у системному зловживанні владою, посадовим статусом або авторитетом задля нелегітимного привласнення, розподілу чи перерозподілу дефіцитних матеріальних, фінансових (зокрема міжнародних донорських) та адміністративних ресурсів в особистих, корпоративних чи кланових інтересах, що призводить до зниження ефективності відбудови та підриву легітимності держави.

3. За умов повоєнного транзиту корупція в органах публічної влади може остаточно структуруватися у стійкий підривний неформальний інститут, унеможливлюючи ефективне та демократичне управління ресурсами.

Оскільки описана інституційна інерція та життєздатність неефективних організацій не є абстрактними процесами, вони безпосередньо опосередковані людським фактором. Макроінституційні пастки повноцінно функціонують лише тоді, коли вони легітимуються у свідомості конкретних посадовців. Це зумовлює об'єктивну необхідність зміщення фокусу дослідження з макрорівня інституцій на мікрорівень людської поведінки, що потребує детального вивчення глибинних психологічних та соціокультурних детермінант корупційної поведінки в органах публічної влади як ключового виклику для ефективного менеджменту післяконфліктних ресурсів, що потребує окремого наукового дослідження.

Список літератури:

1. Бондаренко О. С., Тимошенко О. О. Протидія корупції як необхідна умова ефективної післявоєнної реконструкції України. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 2. С. 113–120.

2. Гарбінська-Руденко А. В., Глух М. В. Поняття корупції в системи публічного управління: теоретико-правовий аспект. *Правова держава*. 2025. № 58. С. 50–60.

3. Боголєпова А., Ковтун О. Актуальні проблеми подолання корупції в умовах війни та у поствоєнний період. *Літопис Волині*. 2022. № 27. С. 251–256.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.

5. Юридичний словник-довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Феміна, 1996. 695 с.

6. Гошовська В. А. Політична корупція як об`єкт наукового дослідження. *Держава та регіони. Серія: Державне управління* : зб. наук. праць НАДУ при Президентові України. 2018. № 2 (62). С. 4–11.

7. Корупція, корупційна злочинність та антикорупційна політика в Україні : навч. матеріали. URL: https://arm.navs.edu.ua/books/prevention_of_corruption/info/lec1.html (дата звернення: 02.08.2026).

8. Боровик А. В., Супрунюк І. С. Резолюція VIII Конгресу ООН із запобігання злочинності від 07.09.1990 як один із основних міжнародно-правових актів визначення шляхів запобігання корупції. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики в XXI столітті* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Рівне : Гельветика, 2021. С. 119–121.

9. Невмережицький Е. В. *Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії* : монографія. Київ : КНТ, 2008. 368 с.

10. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією : Конвенція Ради Європи від 27.01.1999 р. № ETS 173. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (дата звернення: 02.08.2026).

11. Ahlenius I.-B. Ledare: Se upp med «affärer» och «gräddfiler»! *Dagens Nyheter*. 2004. 22 Dis.

12. Чубенко І. В. Генезис поняття корупції. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 1 (87). С. 113–118.

13. Мисишин О. Запобігання політичній корупції в умовах повоєнної відбудови України. *Політичне життя*. 2023. URL: https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2300/2782 (дата звернення: 02.09.2026).

14. Предко М. Вплив корупції на систему публічного управління в Україні. *Літопис Волині*. 2022. № 27. С. 262–267. DOI: https://doi.org/10.32782/2305-9389/2022.27.43

15. Лещенко А. Шляхи удосконалення системи запобігання корупції в державному та публічному управлінні України. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2025. Вип. 33. С. 282–291. DOI: https://doi.org/10.35432/tisb332025331766

16. Трепак В. М. Особливості дефініції поняття «корупція». *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 4 (97). С. 181–196.

17. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n25 (дата звернення: 06.08.2026).

Berezhnyi O. V. CORRUPTION IN THE CONTEXT OF POST-WAR RESOURCE MANAGEMENT AS A SYSTEMIC DEFORMATION OF PUBLIC ADMINISTRATION

Problem statement. The social danger of corruption is critically increasing in times of large-scale social upheavals, among which post-war recovery is one of the most difficult stages. In this period of scarcity and active distribution of material goods, corrupt practices lead to complete disregard for the rule of law, turning resource management into a zone of arbitrariness of officials, on whom the entire population becomes dependent. The purpose of the article is to analyze the essence and specificity of corruption in the context of post-war resource management and to determine the nature of its impact on public administration. The object of the study is social relations that arise in the process of countering corruption in the public administration system in the conditions of post-war recovery. Methods used in the study: the theoretical and methodological basis of the study was the provisions of the general scientific methodology, a combination of general scientific and special methods of research, analysis and synthesis, historical-comparative and dialectical, monographic and logical, induction and deduction, which made it possible to consider a definitive-conceptual approach to understanding the essence of corruption in the coordinate system of post-war development. The hypothesis of the study was the assumption that corruption acts not as a set of individual offenses, but as a systemic deformation of public administration, which blocks the implementation of strategic goals of restoration. Presentation of the main material. An analysis of the content of the concept of «corruption» was carried out with the definition of international approaches to the formation of a conceptual and categorical apparatus in the field of combating corruption. An analysis of corruption research was carried out in the context of an interdisciplinary approach. The consequences of corruption at the macro level were determined and analyzed for public administration in the context of post-war resource management. The author's vision of corruption in the context of post-war resource management is proposed. Originality and practical significance of the study: The author's definitive

and conceptual approach to understanding the essence of corruption in the coordinate system of post-war development is substantiated. In contrast to existing approaches that mainly limit corruption to criminal law frameworks, the following definition is proposed: resource-centric, institutional, functional. Research conclusions. It is proven that under the conditions of post-war transit, corruption in public authorities can finally be structured into a stable subversive informal institution, making effective and democratic resource management impossible. Further research – The socio-psychological dimension of corruption in public administration and mechanisms of anti-corruption monitoring during post-war recovery are the scope of separate scientific studies.

Keywords: *corruption, public administration, resource management, post-war recovery, public authority.*

Дата першого надходження статті до видання: 10.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026